

Lyren

FINSPÅNGSÅNS VATTENSYSTEM

Sjötyp: Näringsfattig och humös
Sjöyta: 1,56 km²
Höjd över havet: 86,6 m
Maxdjup: ca 6 *
Medeldjup: ca 2*
Omsättningstid: ca 0,25 år*

Kommun: Hallsberg/Finspång
Vattendistrikt: Södra Östersjön
Terrängkartan: 09F NO
EU-id: SE652516-147927
Utloppskoordinater: 6525160, 1479270
Avrinningsområdets areal: 51,54 km²

* Värdena baseras på de profilvattenprovtagningar som utförts i sjön samt på omgivande topografi.

Lyren. ©Lantmäteriet

Omgivningar

Lyren ingår i Finspångsån's vattensystem och är belägen ca 5 km söder om Hjortkvarn. Större delen av sjön ligger i Östergötlands län. Länsgränsen går rakt igenom sjön. Lyrens största tillflöde är Emmaån i norr. Även avrinningen sker via Emmaån genom ett utlopp i nordost. I Kallviken finns ytterligare ett utlopp. Vattnet från de båda avflödena möts i sjön Gryten.

Lyren ligger i ett kuperat område där berggrunden består av granit. Morän täcker större delen av området, utom längs sjöns västra del där graniten går i dagen. I väster finns också ett område med torv. Ett fåtal öar och större block finns i sjön. Lyrens grundbotten är blockig.

Omgivningen kring Lyren domineras av barrskog med en del hyggen. Vid mitten av sjön finns sankmarker. Här och var runt sjön har tidigare funnits åker- och betesmarker, men de flesta är nu igenvuxna. Endast vid Lyrbo och Bäckebo finns små uppodlade arealer. Bebyggelse finns endast kring södra delen av Lyren samt vid Sjölund. I tabell 1 redovisas markanvändningen i sjöns avrinningsområde.

Tabell 1. Markanvändning i Lyrens avrinningsområde, vars totala area är 51,54 km². Data från SMHI.

Markanvändning	Areal (km ²)	Markanvändning	Areal (km ²)
Skog	36,45	Annan öppen mark	2,89
Sankmark	7,37	Vatten	1,84
Jordbruksmark	1,97	Tätort	-
Hyggen	1,03	Annan koncentrerad bebyggelse	-

Djur och växter

Fisk

Det finns inga provfiskeresultat från Lyren, men enligt uppgift från början av 1970-talet hyser sjön abborre, gädda och vitfisk. Notering finns även om utsättning av signalkräfta.

Bottenfauna

Uppgifter om sjöns bottenfauna saknas.

Växtlighet

Lövsly av björk, al och videarter kantar sjön. Där stränderna utgörs av berghällar är vegetationen sparsam medan vikarna nästan är igenvuxna av bladvass, sjösäv, starrarter m.m. I sjön växer gäddnate och näckrosor i spridda bestånd. Notblomster förekommer. Gillersviksön är bevuxen med tallskog.

Övrigt djur- och växtliv

Vid Lyren har ca 15 sjöberoende fågelarter observerats. Häckande är bl.a. storlom, knölsvan, fiskgjuse och skratmås (Länsstyrelsen i Örebro län, 1987).

Vattenkvalitet

Vattenanalyser tyder på att sjön är näringsfattig, dock med höga kvävehalter. pH i sjön är nära neutralt och buffertkapacitet mot försurande ämnen är mycket god. Sjön har betydligt färgat vatten. Mer information om vattenkemin i Lyren visas i tabell 2.

Tabell 2. Vattenkemidata från Lyren. Medelvärdena är baserade på provtagningar från åren 2012-2014 alternativt den senaste provtagningen. Färgade värden anger statusklassning, se [läsanvisningar](#).

Parameter	Medelvärde	Min-Maxvärde	Antal prov	Provtagningsår
pH	6,7*	6,7	1	2013
Alkalinitet (mekv/l)	0,21	0,21	1	2013
Siktdjup (m)	1,4	1,4	1	2008
Absorbans (vid 420/5 nm)	0,45**	0,45	1	2013
Totalfosfor (µg/l)	8	8	1	2013
Totalkväve (µg/l)	780	780	1	2013
Hg i gädda (mg/kg)	-	-	-	-

*NV Handbok 2007: 4 och expertbedömning. **Motsvarar vattenfärg 223 mg Pt/l.

Statusbedömning

Sjöns ekologiska status har bedömts som *god*. Det är sammanvägningen av klorofyll (hög) vattenkemin (hög) och att det uppmätts mycket höga kvävehalter (4,3 mg/l, 2007) som varit avgörande för bedömningen. Genom att kvävehalterna är så

onaturligt förhöjda så finns en stark misstanke om att sjön är utsatt för en sådan miljöpåverkan att den inte har hög status. De allmänna förhållandena, som är en sammanvägning av klassificeringarna för näringsämnen (hög status) och försurning (hög status), har sammantaget hög status.

Bedömningsgrunder i föreskrift har tillämpats, bortsett från ekologisk status som klassats som expertbedömning. För mer information om bedömningen, se <http://www.viss.lst.se/Waters.aspx?waterEUID=SE652516-147927>.

Övervakningsprogram

Lyren ingår vissa år i miljöövervakningsprogrammet *Undersökningar i ytvattenförekomster* och ingick i programmet *Profilsjöar* år 1999.

Naturvårds- och friluftsintressen

Lyren är av värde för det lokala friluftslivet. Sjön har några badbara stränder och är upplåten för fritidsfiske.

Mänsklig påverkan

Brytning av torv sker inom avrinningsområdet. Enskild bilväg går strandnära i norr och i söder.

Områdesskydd

Lyren och dess närmaste omgivningar saknar områdesskydd.

Referenser

Länsstyrelsen i Örebro län, 1987. [Översiktlig sjöinventering i Örebro län –Del 1 Södra länsdelen](#). Publ. nr: 1987:9.

Naturvårdsverket, 2007. [Status, potential och kvalitetskrav för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszon. Bilaga A-Bedömningsgrunder för sjöar och vattendrag. Handbok 2007:4.](#)

SLU, [Vattenkemidata](#).

SMHI. [Svenskt vattenarkiv \(SVAR\)](#)

[VISS - VattenInformationsSystem för Sverige](#). Nationell databas över svenska vattenförekomster

Länsstyrelsen
Örebro län